

OPIEKUN KATOLICKI

N° 35.

dawniej „Gazeta Górnośląska.”

Rok XIV.

Bytom (Beuthen O./S.) dn. 7 maja 1887.

„Opiekun Katolicki” wychodzi co środę i sobotę.

Przedpłata kwartalna wynosi na pocztach jak i dla miejscowych 1 markę; w Austrii z przesyłką 75 cent.; w Ameryce 1/2 dolara.

Listy nadsyłać należy franko pod adresem: Redakcyja lub Ekspedycyja „Opiekuna Katolickiego” w Bytomiu (Beuthen O./S.) Dyingesstrasse 27.

Za ogłoszenia płaci się od wiersza petytowego lub zajętego miejsca 20 fen.

Ogłoszenia przyjmuje Ekspedycyja w miejscu, jako też i w Wrocławiu Rudolf Mosse oraz Haaseenstein & Vogler w Berlinie i Hamburgu. — W Warszawie Rajchman i Frenkler, ulica Senatorska Nr. 18. — W Frankfurcie n. M. Daube & C. — W Paryżu i cała Francyja A. Sławiński Paris, Rue Véveléy Nr. 3.

Rękopisma nadesłane Redakcyi nie zwracają się, lecz bywają niszczone.

Bytom dn. 6 maja.

Do Ameryki wychodzi znowu bardzo wiele ludzi, mianowicie z polskich okolic a szczególnie z Prus zachodnich. Donoszą o tem prawie codziennie z różnych powiatów. Biedni ci zaślepieni ludzie sami nie wiedzą, na jak okropną biedę w świat się puszczają. W Ameryce minęły już te czasy, w których łatwo było się dorobić. Dzisiaj tam bieda, roboty nie ma, zarobek trudny i bardzo mały, bo choć kto znajdzie robotę, to pracować musi gorzej, niż wół u nas, a zapłatę pobiera taką, że ledwo z niej wyżyć zdoła.

Tysiące i tysiące robotników, zwłaszcza Polaków, błąka się dzisiaj po Ameryce z miasta do miasta, szuka roboty, znaleźć jej nie może, leży na bruku, aż z głodu, zmartwienia i wszelkiej nędzy choroba przyjdzie i do lazaretu drzwi otworzy po śmierć.

Do Ameryki zwala się teraz tyle ludzi, że rząd amerykański obawia się zbyt czernego napływu i z tego powodu — jak już o tem donosiliśmy — każe rewidować okręty, skoro z Europy przyplyną. Każdy przyjeżdżający musi pokazać czy ma pieniądze dostateczne na swoje utrzymanie, aż do wynalezienia sobie zarobku. Kto nie ma dostatecznej na to sumy pieniędzy, temu wcale z okrętu wysieść nie pozwalają, ale przeciwnie, odsyłają go zaraz na tym samym okręcie z powrotem. Okręt musi go wziąć na powrót choćby darmo. A jak takiemu jest na okrę-

cie, którego darmo wieść muszą, niech nas wszystkich od tego ręka Boska broni.

Ludzie przecież nie słuchają dobrej rady i przestrogi, skoro sobie raz Ameryką głowę nabiją. A przecież już kilka tysięcy osób Amerykanie cofnęli i cofają ciągle.

Podarunek dla dr. Windthorsta.

W dniu 26 z. m. damy poznańskie wręczyły Windthorstowi, posłowi do parlamentu niemieckiego, przesliczny ołtarzyk w kształcie tryptyku, jako upominek od Polek poznańskich za obronę ich narodowości w parlamencie niemieckim. Jedną z nich podarunek ten oglądała tak opisuje: „Jestto tryptyk z drzewa gruszkowego, złoconego, wykonany w Krakowie podług architektonicznych motywów pomników krakowskich, a głównie ołtarza Wita Stwosza w kościele Maryackim. Część środkową zajmuje obraz Matki Boskiej Częstochowskiej, na bocznych zaś skrzydłach pomieszczone zostały wizerunki świętych Stanisława i Wojciecha. Oblicze Najświętszej Panny Maryi kopjowane z pierwowzoru częstochowskiego, podług fotografii i starożytnych kopij, postacie świętych zaś ze starych obrazów, znajdujących się w katedrze na Waweli. U dołu tryptyku zakończony jest postacią aniołka, trzymającego tarczę z orłem, w piersiach którego umieszczono relikwie św. Stanisława. Na zewnętrznej stronie skrzydeł tryptyku znajduje się odpowiedni napis dedykacyjny po łacinie, w którym wyrażona wdzięczność dla przywódcy Centrum z r. 1886.”

lecz potem coraz mniej, 85, 75, a wreszcie tylko za 60 mil. marek.

Podług więc troskliwych obliczeń, wydała dotąd okolica Komstoka złota za 1 1/4 miliarda marek, i za taki to niepojęty majątek, otrzymał Komstok nędzne 11000 dolarów. Prawda, ów 1 1/4 miliarda przedstawia zysk jeszcze nie czysty, lecz gdy zwrócimy na to uwagę, że owe kopalnie pomimo złego i rozrządnego gospodarstwa, wypłaciły 550 milionów dolarów dywidendy, to sobie możemy wyobrazić, co Komstok utracił.

Gdyby był dobrym finansistą, to te 550 mil. dolarów wypłaconej dywidendy, mógł sam dla siebie zatrzymać, a gdyby je był dał na procenta to byłyby mu przyniosły ogromne zyski. W przeciągu 15 lat w czasie rozkwitu handlu, przynosił w Kalifornii kapitał, rocznie 12 - 15, a czasem 18 nawet procentów. Gdyby więc był za ogromny majątek, chociażby tylko w przeciągu czasu od 1873 do 1877 r., gdy mu dwie trzecie części wszystkich kopalń należały!

Wszystkich powyższych odkrywaczy złota napotkał mniej więcej ten sam smutny los. Wirginia został z konia na którym jechał zrzuconym i zabitym. Jego to nazwisko ma sławne miasto Wirginia w Kalifornii. Laughlin tak zubożał, że był zniewolony przyjmując służbę w pewnym hotelu w Kalifornii za kucharza, gdzie też umarł jako taki. Reiley, który najwięcej za swą część otrzymał, utracił rozum skoro się dowiedział, co za bogactwa kopalnia ma w sobie.

Przegląd polityczny.

NIEMCY.

Berlin. Znosi się jednak na podwyższenie cła od okowity, z czego spodziewają się zebrać 90 do 100 milionów nowego dochodu.

— Cesarz Wilhelm wydał polecenie uwolnienia francuskiego komisarza policji Schuaebelego z więzienia w Metz ponieważ śledztwo wykazało, iż ów Schn. na to miejsce skąd go uwięziono i zabrano, udał się skutkiem urzędowego wezwania ze strony policji niemieckiej. Podobne wezwania urzędowe mają znaczenie niejako paszportów i gdyby podobnie na odwet działać się miało w stosunkach urzędowych, natenczas niedałoby się nigdzie utrzymać zgodnego stosunku międzynarodowego.

Sprawa ta zatem załatwiona i oczekiwać należy spokojniejszego usposobienia umysłów po obu stronach granicy.

— Na uniwersytecie berlińskim będą wykładali język murzyński szczepu Suaheli.

— Następcą zmarłego ministra sprawiedliwości, ma zostać Freiherr v. Leonrod, brat biskupa eichstädzkiego.

— Na 19 liniach kolei żelaznej w Niemczech mają położyć tor drugi równoległy. Długość tych nowych linii 545 kilometrów, a koszt 29 milion. Przejście rządu powiadają, że te linie kolei żelaznej we wysokim stopniu się przyczynią do dobrego bytu ludności.

— Do seminarjum duchownego w Kolonii przyjęto w piątek 26 nowych alumnów. Jest zatem w tym zakładzie obecnie 48 kleryków.

— Ankieta w sprawie święcenia niedzieli, zawiera najrozmaitsze żądania fabrykantów i rzemieślników. Jedne zawody są za zupełnym zniesieniem pracy w niedzielę, drugie żądają ograniczeń, ale i w tych dwóch punktach różnią się poszczególne cechy i fabryki.

Widywał on duchów, które mu pokazywały górę, w której miały być jeszcze obfitsze pokłady złota, jak w okolicy Komstoka. Otóż pod tą górą zatrzymał się i kopał, chociaż tam ani słychu o złocie nie było. Wreszcie ziemia zwaliła się do dziury którą wykopał i zasypała go. Tylko z wielkim mozolem udało go się wydobyć, a potem zaprowadzono go do domu obłąkanych, gdzie w krótko we wielkiej nędzy życie zakończył.

Komstok, pewnego czasu jedyny właściciel wszystkich kopalni złota w tamtejszej okolicy w Kalifornii, zakończył życie wystrzałem z rewolweru. I jego duch utracił równowagę, i on mniemał, że jeszcze odkryje pokłady złota, które w cieniu pozostawia dawniejsze jego kopalnie. Raz wniemiął, że w tej, drugi raz w owej górze są owe skarby, a to niespokojne wędrowanie, ustawiczne gorączkowe kopanie, i marzenie nad utraconym majątkiem zaciemniło mu rozum wieczną nocą. Pozostawił on po sobie swój życiorys w którym jest nadmienione, że on w prawdzie sprzedał swoje dobra za 11000 dolarów, lecz pod tym warunkiem, że jedenasta część czystego zysku będzie mu póki żyje należeć; lecz nie udało mu się dojść sprawiedliwości ani sądownie, bo kupiciel odprzedał kopalnie pewnemu towarzystwu, i w ten sposób przepadło wszystko.

Taki oto był los polującego za złotem, który z pomiędzy wszystkich dotąd na świecie żyjących ludzi, największe bogactwa tak marnie utracił.

O losie sławnego odkrywacza złota,

w Newadzie w Kalifornii.

(Dokończenie.)

Najwięcej atoli oszukał się Komstok, sprzedawczy swą własność wynoszącą 160 akrów gruntu, mającego w sobie miliony złota, za 11000 dolarów; bo jak się później wykazało, co wszyscy powyżej wymienieni razem posiadali, nie mogło się równać z jego majątkiem, gdyż 100 stóp jego gruntu sprzedano z trzecich rąk za 4 miliony marek, gdzie w głębi obfite pokłady kruszcu leżały, miejscami 400 stóp grube.

Zaprawdę, zadziwi pewno немало naszych czytelników, gdy wyrazimy liczbami majątek jaki ów człowiek tak lekkomyślnie postradał. Z czasem powstało na owym obszarze, który mu należał, 43 kopalni; a zyski z nich zaczęto statystycznie obliczać dopiero od 1862 r. O zyskach więc od początku kopania 1854 r., można się tylko domyslać. Chcemy przeto wykazać obliczenie tylko podług statystyki, i tak: r. 1862 wydobyto złota za 16 milionów marek, r. 1863 za 48 mil., r. 1864 za 64 mil., r. 1865 za 60 mil., r. 1866 za 64 mil., a r. 1867 za 65 milionów marek. Na tej wysokości trzymała się produkcya aż do r. 1873. Późem podniosła się w okolicy Komstoka rocznie na 96 mil. marek; a r. 1876 nawet na 151 mil. 648 tys. 840 marek. Rok zaś później wydobyto za 150 mil. marek,

— W biskupstwie monasterskiem wakuje jeszcze 100 probostw, roczny wakans wynosi 30 mniej więcej duchownych, których skutkiem śmierci starszych uzupełnić należy. Obecnie w seminarjum w Monasterze jest 38 kleryków a w konwikcie biskupim (colegium Baromaeum) jest obecnie 28 alumnów. Na podstawie tego wykazu można obliczyć, że uzupełnienie duchowieństwa dopiero w kilka lat może nastąpić, jeśli się liczba kandydatów do stanu duchownego nie powiększy.

— Projekt wódczany w zeszłą sobotę został przez radę związkową przyjęty i prawdopodobnie już w poniedziałek dostanie się przed parlament.

— Nowela w sprawie reformy podatku cukrowego — zaprowadzić chce podatek konsumcyjny w wysokości 10 marek od centnara podwójnego a nadto obniżyć podatek buraczany z 1,70 na 1 markę.

— Większych właścicieli destylacji berlińskich wezwano, aby donieśli władzom, ile okowity używają dziennie i miesięcznie do wyrabiania napojów na sprzedaż przeznaczonych.

AUSTRYA

pożycza 30 milionów. Podpisują i płaczą 97 reńskich za 100, a w Prusiech płaci się niespełna 80 reńskich złotem.

ROSYA.

Z Petersburga donoszą, że gubernator Tiflisu i naczelnik zarządu w krajach zakaukaskich, Szeremetjew, otrzymał rozkaz, żeby co prędzej pospieszył do Konstantynopola i wszelkimi sposobami starał się nakłonić rząd sultana aby popierał zamiary Moskali na dalekim Wschodzie, szczególnie zaś w Azji środkowej.

W zamian za tę przyjacielską usługę ma Szeremetjew obiecać Turkom, że Moskale darują im resztę kosztów wojennych, które mają im jeszcze zapłacić za ostatnią wojnę, byle tylko odstąpili im w dodatku pewien pas ziemi w Azji Mniejszej.

Rokowania te Moskale z Turkiem widocznie mają na celu zabezpieczyć sobie tyły, gdy w Azji przyjdzie do rozprawy orężnej z Anglikami.

ANGLIA.

W londyńskim klubie prasowym, miał w zeszłej soboty lord Wolseley, t. zw. zwycięzca z pod Tel-el Kebir mowę bankietową, w której poruszył rzecz o armii angielskiej. Z przemówienia lorda dowiaduje się świat, że w groźnym wypadku może Anglia postawić dwa pełne korpusy armii i jedną dywizję kawalerii. Generali zwraca uwagę, że siła ta zbrojna jest znacznie silniejsza od każdej innej, jaką kiedykolwiek Anglia

Najnowsza ustawa

kościelno-polityczna podług tekstu, jaki ogłosił „Dziennik Urzędowy,” brzmi jak następuje:

Ustawa tyżca się zmian ustaw kościelno-politycznych z dnia 27 kwietnia 1887 roku.

My WILHELM, z Bożej łaski król pruski itd. rozporządzamy za zgodą Izby obydwóch sejmów naszej monarchii, co następuje:

Artykuł 1.

Artykuł 2 ustawy z dnia 21 maja 1886 (Zbiór praw str. 147) podlega następującym zmianom i uzupełnieniom:

§ 1. Biskupi osnabrycki i limburski otrzymują prawo otworzenia i utrzymywania w swych diecezjach seminarjów celem naukowego przysposobienia duchownych. Seminarja te podlegają przepisom artykułu 2 ustawy z dnia 21 maja 1886 roku.

§ 2. Ograniczająca uchwała w ustępie 4 artykułu 2 ustawy z dnia 21 maja 1886 co do uczęszczania do seminarjów duchownych traci moc obowiązującą.

Artykuł 2.

Ustawy z dnia 11 maja 1873 (Zbiór praw str. 191) i z dnia 11 lipca 1883 r. (Zbiór praw str. 109) podlegają następującym zmianom:

§ 1. Obowiązek władzy duchownej notyfikowania kandydatów na urząd duchowny, jako też prawo państwowego „veto“ nie będą się rozciągały na administratorów, probostw.

Prawo protestu może być jedynie zastosowane przy stałym obsadzaniu probostw.

§ 2. W miejsce § 16 ustawy z dnia 11 maja 1873 od nr. 2 wstępuje następująca uchwała:

2) jeżeli kandydat z powodu opartego na faktach, które należą do dziedziny obywatelskiej,

od czasów Malborougha miała w polu, większą od tej, którą kiedykolwiek dowodził Wellington, a podwójnie liczniejszą od owej małej armii, którą Anglia w roku 1854 wysłała do Krymu. Po sześciu do ośmiu miesięcznych przygotowaniach, może być ta siła zbrojna w stanie pogotowiu tak, że obecnie czuje się Anglia zabezpieczoną przed każdym napadem. Po rezultatach śledztwa, przeprowadzonego niedawno temu w sprawie niedostatków, istniejących we wszystkich gałęziach angielskiej wojskowości, wydają się dość nieprawdopodobnymi powyższe zapewnienia komenderującego generała angielskiego.

W SERBII

zanosi się na zmianę ministerstwa, ponieważ większa jego część jest podobno za tem, żeby Serbia nie łączyła się, jak dotąd, z Austrią, lecz raczej z Rosją.

WŁOCHY.

Rzym. Katolicki organ „Osservatore Romano“ upomina Włochów, żeby nie czekali dnia kłeski, ale już teraz szukali zgody z Papieżem, który niczego tak nie pragnie jak tej zgody. Mówią też już od dość dawnego czasu o tem, że Włosi mają oddać Papieżowi lewy brzeg Tybru z pasem ziemi aż do ujścia tej rzeki. W takim razie mógłby Papież z całą Europą mieć stosunki całkiem niezależne.

Wiadomości miejscowe i potoczne.

Bytom. W ostatnich kilku dniach umarło znów 2 proboszczy: ks. J. Matyssik w Woszczycach i ks. Wilh. Tietze w Kłeinitz.

— Nowo ustanowieni zostali: ks. Aug. Krakowski jako proboszcz w Gorznie; ks. Józ. Kuzielka jako prob. w Ziemienicach, ks. prob. Rud. Lubecki jako prob. w Wielk. Chotorzu, ks. Ant. Thomas jako prob. w Dollnie.

— Wiedzieć i pamiętać sobie, kto kupił bilet do jazdy koleją żelazną, a nie dojechawszy do przeznaczonego miejsca, podróż z jakiego powodu przerwał, albo kto pojechał za biletem (Retourbillet), wracać następnie nie może, — takiemu kolej wraca wyłożone pieniądze za tę drogę, którą nie jechał. Trzeba się o to udać z prośbą piśmienną do dyrekcji tej kolei, w której obwodzie bilet kupiony. Wpierw przecież trzeba sobie kazać poświadczyć przez naczelnika tej stacyi, na której się podróż przerwało, iż przerwa taka nastąpiła. Dopiero za tak poświadczonym biletem kolej pieniądze wraca.

lub politycznej, nie nadaje się na odnośne stanowisko.

Fakta, uzasadniająca protest, winny być wymienione.

§ 3. Przymus państwowy stałego obsadzania probostw ustaje na przyszłość. § 18 i drugi ustęp § 19 z dnia 11 maja 1873 tracą moc obowiązującą.

§ 4. Sądowe wyroki przeciwko duchownym w przypadkach, objętych § 21 ustawy z dnia 11 maja 1873, nie pociągają za sobą prawnej utraty stanowiska. Przeciwna temu uchwała a. 1. traci moc obowiązującą.

§ 5. Odprawianie Mszy i udzielanie Sakramentów nie podpada pod przepisy karne ustaw z dnia 11 maja 1873 i 21 maja 1874.

Powyższa uchwała odnosi się również do członków Zakonów i zbliżonych do nich kongregacyi, o ile zakony te cierpiane będą w granicach monarchii pruskiej.

Przepis artykułu 15 ustawy z dnia 21 maja 1886 pozostaje niezmienny.

Artykuł 3.

Zawarty w ustępie 2 artykułu 8 ustawy z d. 21go maja 1886 obowiązek zwierzchników duchownych komunikowania naczelnym prezesom dyscyplinarnych wyroków kościelnych traci moc obowiązującą.

Artykuł 4.

Znosi się §§ 2 aż do 6 ustawy o granicach prawa zastosowania kościelnych środków karnych i dyscyplinarnych dnia 13 maja 1873. (Zbiór praw str. 205).

Artykuł 5.

Ustawa z dnia 31 maja 1875, dotycząca zakonów i zbliżonych do nich kongregacyi katolickiego Kościoła (Zbiór praw str. 217) podlega następującym zmianom:

— Niniejszem zwracamy uwagę Szanownej Publiczności na ogłoszenie dr. Wenzlik'a i jego fabrykę chemicznych preparatów.

— Rybaicy i właściciele takich wód, w których jest dość raków, zwłaszcza wielkich, niech wiedzą o tem że raki są teraz rzeczą poszukiwaną i po wielkich miastach drogo płaconą. Z zwłaszcza z naszych stron słyną raki z wyborne go smaku. W Berlinie płać za wybrane wielkie raki po 10 fenygów za sztukę, a dalej w świecie jeszcze drożej. Poczyna się też już uwi- jać wiele handlerzy, którzy raki zakupują i w świat je wywożą. Niechże więc ludzie nasi wiedzą, że i raki mają swoją coraz większą wartość.

— Fiskus odpowiada za nieszczęścia i okaleczenia robotników zajętych przy przedsiębiorstwach fiskalnych, nawet wtedy, jeżeli udowodnić nie można, czy który urzędnik był powodem do takiego nieszczęścia. Tak opiewa wyrok sądu rzeszy VI senatu cywilnego z dnia 1go listopada z. z.

— Skowronki kamergerycht berliński na ostatnim posiedzeniu uznał za podpadające pod przepisy o polowaniu i ktobykolwiek je zamyślał łowić lub strzelać, winien mieć kartę do polowania. — Któżby też u nas skowronki strzelał? Jestto ptaszek mięsożerny, a zatem łasz dobroczyńca tępiący owady i poczwarki.

& Mikołów. Według nowych statutów związków prawomocnych, wzywają tu wszystkich tych którzy jeszcze doń nie należą, jako to: piekarzy, młynarzy, cukierników i szewców, aby czemprędzej to uczynili i podali zarazem spis ich czeladników i uczeni.

× Królewska Huta. Pomiędzy tutejszymi robotnikami, panuje wielka chęć wędrówki. Na ogłoszenie obecnie inżyniera Koppmeyer'a, dawniej tu mieszkającego, który poszukuje robotników przy stali do Pencoyd, Pensylwania północnej Ameryki, zgłosiły się do ekspedycyi tutejszej gazety, setki robotników.

□ Wrocław. Dnia 24 z. m. upłynęło 150 lat, odkąd Siostry Elżbietanki tu rozpoczęły zbawien- ną działalność swoją.

Dr. Otto Bujwit w Warszawie znany lekarz- bakterjolog, dokonał niedawno odkrycia, mającego niepospolite znaczenie dla badania bakteryi cholerycznych.

Dr. B. wykrył mianowicie nowy odczyn na bakterye cholery azjatyckiej. Odczynem tym jest 5—10% zwykły kwas solny. Dolanie kwasu tego do próbki, zawierającej bakterye cholery azjatyckiej w buljonie, po upływie kilkunastu sekund wywołuje różowo-fioletowe zabarwienie, które wzmagą się w ciągu kilkunastu minut, poczem

§ 1. W obrębie monarchii pruskiej mogą powrócić te zakłady i zbliżone do nich kongregacye katolickiego Kościoła, które poświęcają się: a) pracy w zakresie pasterstwa dusz. b) wykonywaniu obowiązków w miłości bliźniego. c) nauczania i wychowywaniu młodzieży żeńskiej w wyższych zakładach żeńskich i innych tego rodzaju instytucjach wychowawczych. d) życiu kontemplacyjnemu.

§ 2. Przywrócone zakony i kongregacye podlegają będą co do zakładania poszczególnych osad, jako też co do innych stosunków tym samym przepisom prawnym, które obowiązują istniejące zakony i kongregacye.

§ 3. Ministrowie spraw wewnętrznych i ludowych mają prawo udzielania tak istniejącym już, jak mającym powrócić zakonom i kongregacyom pozwolenia na kształcenie misjonarzy dla służby za granicą, jako też na tworzenie w tym celu osobnych osad.

§ 4. Zabrane przez państwo majątek rozwiązanych klasztorów zwrócony zostanie odnośnym, nowo otwartym osadom, skoro osady te uzyskają prawa koporacyjne i przyjmą na siebie prawne zobowiązanie utrzymywania członków rozwiązanych klasztorów. Już przed wypełnieniem tych warunków może im być majątek oddany do użytku.

Artykuł 6.

§§ 4 aż do 19 ustawy o administracyi opróżnionych biskupstw katolickich z dnia 20 maja 1874 (Zbiór praw str. 135) tracą moc obowiązującą.

Dan w Berlinie, 29 kwietnia 1887.

Wilhelm.

Bismark. Puttkamer. Maybach. Lucius. Friedberg. Boetticher. Gossler. Scholz. Bronsart-Schellendorf.

zachowując napięcie przez 10 — 20 godzin, zaczyna zmieniać barwę na odcień brunatny.

Odczyn ten właściwy jest jedynie bakterjom cholery. Nadaje się do szybkiego rozpoznania i niewymaga pomocy mikroskopu do badania.

Psy morskie czynią w Piławie ogromne szkody rybakom w złowionych lososiach. W jednej nocy dostawszy się do sieci pożarły 18 lososi.

Przed kilku dniami przyszło kilku porządnie ubranych mężczyzn do pana Polojuchkowa wielkiego piekarza w Charkowie, (w Rosji) który nie tylko że był wielkim skapcem, ale odznaczał się także wielką głupotą. Panowie ci przedstawili się jako deputowani (t. j. posły) bułgarscy, którzy go przez naród uprosić mają, opróżnioną przyjąć koronę bułgarską. Podczas rozmowy nadchodzi telegram z Zofii z tą samą prośbą. Polojuchkow który najprzód nie dowierzał, po przeczytaniu telegramu w rzecz tę uwierzył. Prosi zatem tych panów na ucztę, on sam przywdziewa odświętne szaty i jedzie do burmistrza na naradę. Pan burmistrz myślał że ma z obłąkanym do czynienia, chciał go odesłać do lazaretu obłąkanym. Pan Polojuchkow widząc iż się dał oszukać, jedzie co prędzej do domu; tu nie zastał już deputacyi, z którą zginęły wszelkie kosztowności złote i srebrne, jako też cały jego kapitał wynoszący 100,000 rubli.

Rozmaitości.

Światło elektryczne przyspiesza rozwój i wzrost roślin. O tem przekonano się znowu w Berlinie, gdzie odnogi drzew od strony lamp elektrycznych już się pokryły liśćmi i pączkami, kiedy reszta gałęzi jeszcze zupełnie uszpona.

Trychinoza jak jeszcze jest niebezpieczną mimo wielkiej troskliwości władz policyjnych w ustanawianiu rewizorów mięsa, wykazuje następujący przypadek: W Borzęcinie pod Stramburkiem na Ślązku właściciel dóbr S. kazał zabić wieprza; rewizor nie znalazł w nim trychin. Tymczasem zachorował jeden z parobków, po nim pani S., dzieci, sam dziadek i siostra nauczyciela, która tam do dworu chodziła, a wszyscy zachorowali na trychinozę od spożytego mięsa wyrobionego w kiszki. Później zachorowało jeszcze kilka osób, które chorych odwiedzały i kiszki je poczęstowano. Wszyscy nie mieli nawet podejrzenia aby to mogło być skutkiem trychin. Po kilkutygodniowej chorobie umarł dziadek S. — wszystkie inne osoby wyleczyły się, ale nie bez złych skutków na zdrowiu. Przy rewizji lekarskiej ciała dziedzica, znaleziono krocie trychin.

Rewizora mięsa zapozowano przed prokuratora za lekkomyślną rewizją.

Palmy. Z Litwy donoszą, że tamże ze święceniem palm związane są różne dodatkowe zwyczaje, których początek i zasady niewiadome. Przyniosły wierzbę do domu, wieśniak bije nią po koleji wszystkich domowników, mówiąc: „nie ja biję, wierzba bije; za tydzień, wielki tydzień, za 6 noc Wielkanoc. Bądźże zdrów jak woda, bogaty jak ziemia!“ To samo się powtarza z domowemi zwierzętami, z wyjątkiem kota i ptastwa, z dodatkiem dla owiec „szkira w pole!“ a dla reszty bydła: „a tpru w pole!“ Dalej te wierzby zatykają na mogiłach niedawno zmarłych krewnych. W Wilnie kilka tysięcy takich wierzb odniesiono w przeszłą kwietnią niedzielę na cmentarze: bernadyński i Rossa.

Przykazanie ojca dane do szkół idącemu synowi.

Jam jest Ojciec twój którym cię wychowałem i nadal swoją opiekę nad tobą rozciągać będę.

1. Nie słuchaj rad cudzych, ale we wszystkim odnosz się do Ojca swego, albowiem on jest najlepszym twoim opiekunem i doradcą, a przytem człowiekiem doświadczonym.
2. Nie używaj słowa swego nadaremno gdyż przez to mógłbyś narazić na szwank swój honor, to znaczy: „Nie przyzekaj nikomu nic, dopóki nie zastanowisz się, czy będzie ci to możebne spełnić.“
3. Korzystając z nauk w świątyni wiedzy ludzkiej, nie zapominaj o świątyni Pana, albowiem wszystka wiedza ludzka od Niego pochodzi.
4. Wykonuj ściśle niniejsze przykazania, pochodzące od ojca twego, a przez to oddasz cześć rodzicom twoim.
5. Nie zabijaj w sobie popędu do nauk przez wdawanie się w złe towarzystwa.
6. Nie wdawaj się przedwcześnie w żadne miłości, albowiem one przeszkadzają w pracy i niszczą zdrowie.
7. Nie kradnij sobie czasu poświęcając go na bezcelowe rozrywki, ale zawsze używaj go najkorzystniej.
8. Nie skarż się na mnogość i ciężar pracy, albowiem przez to dawałbyś fałszywe świadectwo swoim dobrym chęciom i stanowisku.
9. Nie pożądam cudzej pracy, co masz zrobić, zrób sam; albowiem cudza praca nie przynosi żadnego rzetelnego pożytku.
10. Nie wdawaj się w socjalizmy i nihilizmy, albowiem z pod ich humanitarnego płaszczyka wyglądają dwie najbrzydliwsze poczwy: „Anarchia i żądza cudzej własności.“ Miluj społeczność swoją, ze wszystkiego serca swego, ze wszystkiej duszy swojej, a ludzkość całą jak siebie samego.

ŻARTY.

** Gospodarz do nowego komornika: Wszak prawda, jak słyszałem, że pan dym znośisz?

Komornik: Tak jest, ja sam bardzo wiele palę.

Gospodarz: A to mi bardzo miło, gdyż i piec w pana pokoju bardzo dymi.

** W jednym z wrocławskich hoteli były pozawieszane tabliczki w pokojach z napisem: „oknem nie wolno nyrzucac.“ Jeden zaś z gości dopisał: wyjąwszy swych pieniędzy.

** Doktor: A gdzie ten palec tak szkaradnia pokaleczyliście?

Wieśniak: Przy strzelaniu! Zakazaniem było strzelać w „Sedana“, a ja, jako stary żołnierz, bez tego obejść się nie mogłem. Strzeliwszy zaś, aby nie było bardzo słychać, przytknąłem do końca lufy ten oto palec.

** Sędzia: A jaką to okazją miał wasz mąż, gdy was tak bił niemilosiernie.

Zbita żona: Panie sędzio, mąż gdy mnie bił, nie miał okazji, tylko kij w ręku.

(Nadesłano.)

Podziękowanie. Pszczyna. Mój syn cierpiał na koklusz, połączony z cierpieniami piersiowymi, tak że już wszystkie moje nadzieje wyleczenia straciłem. W tem prosiłem o C. Lück'a miód ziółkowy dla zdrowia, a tylko po użyciu tegoż, 2 flaszek tak kaszel, jak i cierpienia piersiowe, całkiem ustały; za co na tem miejscu

moje najserdeczniejsze dzięki. Także z własnego przeświadczenia mogę polecić każdemu użycie tego wyborczego środka.

Franciszek Kuczera.

Lück'a miód ziółkowy dla zdrowia jest do dostania we fiaskach po 1 M. i 1 M. 7 5 fen. Prospekta i sposób użycia z wielu świadectwami są przy każdej fiaszce.

Składy zaś są następujące:

W Bytomiu, na Górnym Ślązku Artur Hoppe, Tarnowska ulica Nr. 9. W Tarnowicach aptekarz S. Jeziolkowski, król. uprzywilej. apteka „Eskulapa“. — W Królewskiej Hucie M. Sachs. — W Laurahucie Tomasz Widera. — W Świętochłowicach A. Kopera. — W Katowicach Emanuel Fuchs. — W Mikołowie J. Nieradzik. — W Pszczynie G.-S. L. Sachs. — W Zabrze w handlu drogueryjnym Louis Danziger. — W Gliwicach Arnold Kosłowski. — W Raciborzu Jan Bolik. — W Opolu M. Wagner, Malapanstrasse 18. — W Wrocławiu Eduard Gross, Neumarkt 42. — W Głogówku M. Wiśtuba. — W Głupczycach C. Sperling. — W Kietrze Otto Langosch. — W Pilchowicach J. Blasky. — W Ornontowicach p. Orzeszu Siegfried Wohl. — W Rodzinie E. W. Mandrella. — W Rudnie Franz Niklas. — W Koziejszy (Ziegenhals) Józef Reimann. — W Lipinach Józef Popelka. — W Miechowicach N. Krakauer. — W Michałowicach Th. Kukol. — W Byczynie Louis Grabia. — W Olesnie Paul Oehlkrug. — W Pyskowicach A. Ismer. — W Nysie Robert Birke. — W Paczkowie C. P. Grosser. — W Odmuchowie Paul Reichelt. — W Namysłowie Wincenty Zurawski. — W Zdunach H. Fiebig. (apteka pod orłem). — W Zaborzu M. Walkensik. — W Gogolinie H. Mischke, aptekarz. — W Mysłowicach Xawery Ziozka. — W Brzezince Józef Simonauer. — W Nowych Hajdukach A. Sauerbier. — W Poznaniu aptekarz R. Mottek, Czerwona apteka, rynek 37.

Z lekarstwa. Przyjemny i tani można zapewne bardzo rzadko nazwać środek, który dla otrzymania i odzyskania zdrowia naszego ciała otrzymujemy z tak zwanej drogiej kuchni. Lecz my dziś wszyscy radzi poświęcamy grosz, jeżeli tylko pomoc jest pewną. Środek ten doprawdy jest tani i miły w użyciu, dla tego też rozpowszechnienie się tegoż będzie prędkie i powszechne. Widzimy to przy prędkim rozpowszechnianiu się „Lippmann'a karlsbadzkich proszkach burzących“ które na siebie zwróciły uwagę lekarzy i cieszą się tychże polecaniem.

■ Każdemu cierpiącemu na epilepsję, padaczkę, kurcze i cierpienia nerwowe, poleca się bardzo sławny środek leczniczy p. D. Mahler, z Hanoweru. Niechże się więc każdy cierpiący na powyższe choroby uda z pełnym zaufaniem do wzmiankowanego pana, a wielu znajdzie pomoc i ratunek, może już często w rozpaczających wypadkach. Po listownem nadesłaniu opisu dokładnie choroby, prześle p. D. Mahler ów środek, czyli lekarstwo, zaraz przez pocztę i sposób użycia.

Bardzo wiele osób, którzy na te choroby długie lata cierpieli i jako nieuleczalni zostali zład inąd opuszczeni, to przez tenże środek w 3 dniach trwale uleczani zostali.

Kurs pieniężny.

Za Rubla płacą - - - - 1 M. 75 1/2 fen.
Za Guldena - - - - - 1 „ 60 1/4 „

Otwarcie interesu.

Z dniem dzisiejszym otworzyłem tu w domu p. Schlinga

fabrykę chemicznych preparatów

i kunsztownych wód mineralnych

prosząc o łaskawe względy w potrzebach, jako to: kunsztownych wód mineralnych, seltru i wody sodowej, musującej, limonadów, oraz szampanii itp. po cenach jak najprzystępniejszych.

Z uszanowaniem

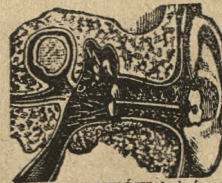
Bytom, G. Ś. Dr. Wenzlik
1-go maja 1887. chemik.

Polecam:

najlepszy twardy cukier bez papieru ważony funt - - - 0,28 M
najpiękniejszą białą farynę 0,26 „
Jawa kawę - - - - - 1,20 „
Perl kawę - - - - - 1,40 „
Cygoryną żółtą, zieloną i czerwoną ciężką paczkę 0,15 „
Mydło, dobrze suche wazone - - - - - 0,30 „
mydło II. gat - - - - - 0,25 „
najlepsza soda - - - - - 0,6 „
najlep. krochmal ryż. - - - 0,25 „
Presówkę - - - - - 1, — „
dobre cygary po różn. cenach, petryoli amerykański - 0,14 „
Rzetelna waga, dobry towar, oraz skora usługa. Proszę o łaskawe względy.

Henryk Krist

w Bytomiu, G. Ś. (Beuthen O./S.)
naprzeciw starego katolickiego kościoła farnego.

LECZENIE GŁUCHOTY

SZTUCZNE BEBENKI dyplomowane, NICHOLSONA leczą albo przynoszą ulgę w GŁUCHOCIE z jakiejby przyczyny nie pochodziła. Dzięki tym przyrządom otrzymane najbardziej zadziwiające przykłady wyzdrowienia. Posylając 25 penigów w markach pocztowych otrzymuje się franco ilustrowaną broszurkę złożoną z osiemdziesięciu stron i zawierającą ciekawe opisy prób robionych w celu leczenia GŁUCHOTY, a także listy rekomendacyjne Doktorów, Adwokatów Wydawców i drugih osób godnych zaufania które zostały wyleczone przy pomocy tych BEBENKÓW, i głośno je zalecają. Adresować listy: J.-H. NICHOLSON, 4, ulica Dronot, PARYŻ

Szanownej Publiczności Bytomia i okolicy polecamy nasz wielki skład gotowych

ubiorów dla mężczyzn i chłopców

różnego gatunku po przystępnych cenach. — Zamówienia według miary wykonywają się jak najakuratniej w naszej własnej pracowni w domu, tanio. Prosząc o uwzględnienie, przyrzekamy rzetelną usługę

Bracia Kober w Bytomiu, (Beuthen O./S.)

Rynek Nr. 4, dom po stronie ratusza.

Całkowita wyprzedaż! **L. BERNSTEIN** Bytom, ul. dworca kolei żelaznej (**Bahnhofstr.**) poleca swój wielki skład pięknych i dobrze leżących czarnych ubiorów dla chłopców, przystępujących do Komunii św. już od 9 młk. w skutek przeprowadzenia się, zmuszony wyprzedać. **Całkowita wyprzedaż!**

Ogólne niemieckie towarzystwo zabezpieczeń od gradobicia

poleca się do wczesnego podania zabezpieczeń pod najprzystępniejszymi warunkami, a znanego z punktualnego wynagrodzenia szkód w razie gradobicia. — Towarzystwo to, zabezpiecza w całych Niemczech, a płać wynosi dla północnych Niemiec markę, za 100 marek sumy zabezpieczenia.

Jednakowoż może każdy rolnik przy zabezpieczeniu swych, pól, mniej aż do 50% płać, jak to 50 fen. za 100 marek sumy zabezpieczenia, zabezpieczyć się.

Przy zabezpieczeniu się na 5 lat otrzymuje się rabat tak, że płać na 40 fen. za 100 marek sumy zabezpieczenia zniżoną być może. Za tę niską opłatę, wynagradza się szkody już od 5%.

Do udzielenia bliższych wiadomości i przyjmowania zleceń, polecają się:

górnoszlazcy główni agenci:

bankier F. Prager w Kluczborku G. Ś.

Sygr. Schlesinger w Oleśnie G. Ś.

Specjalni agenci na Górnym Ślązku:

Pan kupiec Ad. Schnitzer	w Boronowie.
" właśc. oberży L. Angress	" Botzanowicach.
" kupiec M. A. Veit	" Bytomiu G. Ś.
" restaurator E. Jaskulla	" Koźlu G. Ś.
" nauczyciel Cegla	" Kroskau przy Kluczb. G. Ś.
" kupiec S. Böhm	" Głubczycach G. Ś.
" " W. Krügel	" Mocker G. Ś.
" Lasp. gospod. E. Migula	" Polomiu w pow. rybnickim.
" " O. Rindfleisch	" Podlesiu per Mikulów G. Ś.
" kupiec Jul. Kohn	" Wisniewcu przy Toszku.
" kasyer F. Rother	" Simmenau G. Ś.
" kupiec S. Wolf	" Tarnowicach.
" " K. Rohnstock	" Sycowie.
" nauczyciel Pierschke	" St. Szalkowicach p. Opole
" kupiec S. Courant	" Lublińcu.

!Dla uwagi!

Nasze wiele razy premiiowane, urzędowo podszukane ogniotrwałe

Papy na dachy

bywają brane do pierwszej klasy ogniówki dla twardości przykrycia. Świadectwa wystawione przez powagi budownicze o wyborynym naszym fabrykacie są do usług, jak również i świadectwa urzędowe. Trzeba zważać przy kupnie papy na pokrycia dachów aby była etykietą naszej firmy, a będzie do dostania na Górnym Ślązku u wielu kupców.

Georg Friedrich & Co.
Wrocław. Fabryka papy na dachy.

Franc. Lotzel

w Bytomiu, ul. Dyngos przy Bulewarze Nr. 32. poleca, żelazo walcowane, żelazne szyny do budowli i na koła, żelazne garnce i piece, jak i wszelkie sprzęty i naczynia blaszane dla kuchni oraz gospodarstwa, maszyny do siewki w najlepszych gatunkach i po najtańszych cenach.

Polecam mój wielki skład trumien metalowych jak i z drzewa. Także ubiory dla zmarłych, trzewiki i alsamitno kapie kreman w skórze dzie zawsze gotowe, po jak najniższych cenach.

L. Schulz,
majster stolarski w Bytomiu,
ul. Tarnowicka N. 19.
naprz. now. Kościół św. Trójcy.

Chalpiec,
który pragnie się wyuczyć rzemiosła tegoż piekarstwa (nie zwykłego) znajdzie zaraz u mnie mieszkanie.

F. SCHWAN,
majster piekarski w Bytomiu,
ul. Głiwicka nr. 17.

Deski, blochy, balki,

jako też inne gatunki drzewa do budowli po trzebne i stósowne, również trociny i drzewo na opał poleca po najtańszych cenach

GOLDSTEIN'A pila parowa

w BYTOMIU, (Beuthen O.Ś.)

Niemiecki likier

„BENEDICTINE“

z destylarni fabrykanta *Friedrich John* założona w 1842 r.

Waldenburg w Ślązku.

Wpływający na zdrowie likier, z najdelikatniejszych ziół.

Trzeba na to zważać, aby na każdej flasce była marka ochronna i czterokąciasta etykieta z podobieństwem fabrykanta. — Ten wyborny likier niemiecki „Benedictine“ z najsłodszych, a wpływających na zdrowie całego organizmu, wzmacniając i jego czynności leko drażnią. Zioła i rośliny zestawione są tak jak przy każdej flasce załączone świadectwa wykazują — ludzi fachowych i przysięgłych sąd chemiczów pp. dr. C. Fischhoff, dr. Hans Brackebusch — Berlinie podszukane i potwierdzone, że tenże likier w jego zestawieniu prawie odpowiada likierowi „Benedictiner“ wyrównywał całkiem tym samym skutkiem. Tenże wyborny niemiecki likier „Benedictine“ jest jedynie do dostania w niżej podanych składach: 1/2 litr. flasza 4,50 M., 1/3 l. 2,25 i 1/4 litr. 1,25 M. — W Bytomiu ma Gustaw Cohn.

Znane na całym świecie są Kirberga sławne

brzytwy

wyrabiane z angielskiej srebrnej stali, wkleśto szlifowane, gotowe do użytku, sztuka 3 marki. Pudółko do brzytwy po 30 fen. *Oryginalne pasy rzemieńne do ostrzenia brzytwy sztuka 2,50 m. Masa na pasy do ostrzenia brzytwy, pudółko 50 fen., 5 pudełek 2 m. Oryginalne mydło do golenia, szt. 40 fen., 6 sztuk 2 m. Pędzelki do mydła sztuka 50 f. i 1 m. Kamienie do ostrzenia sztuka 7,50 m.* — Wszystko pod gwarancją. Prz. sylka następuje po nadesłaniu należytości lub za zaliczką.

Otto Kirberg,
fabrykant noży,
Düsseldorf dawn. Greifath.

Poszukuje się do wydzierżawienia lub kupna

hotel

w tutejszym przemysłowym obwodzie. Zgłoszenia przesyłać do eksped. „Opiekuna Katolickiego“ Bytom, (Beuthen O.Ś.) Dyngostr. 27.

Szanownej Publiczności Bytomia i okolicy donoszę niniejszem, że objąłem

Restauracye

przy kopalni „Theresia“ N. 1 polecając jak najlepiej odnowione lokale taskawym względem. O najlepsze przekąski i napoje jak i słoną i rzetelną usługę, zawsze starać się będę

F. Koschmieder.

Wino węgierskie

cierpkie, łagodne i słodkie poleca flaszkę po 1,50 i 2,00 marki.

Henryk Krist
w Bytomiu G. Ś.
naprzeciw starego katolickiego kościoła farnego.

Wielki skład

TRUMIEN

od największych do najmniejszych i od najdroższych do najtańszych, ma zawsze na składzie **Józef Rotter**, mistrz stolarski w Lipinach.

Skora i rzetelna usługa.
Pierwszy stolarz przy farze.

Skład trumien,

od największych do najmniejszych mam zawsze tania na składzie. Przy tej sposobności polecam Szanownej Publiczności mój warsztat stolarski przy budowlach itp. Skora i rzetelna usługa.

Robert Hensel,
w Bytomiu, ulica Kościelna 13.

Szanownej Publiczności polecam mój doborowy skład

zegarów i zegarków.

Znaną jest firma **Gross'a** (katolika) z rzetelności i sumiennosci, i taką pozostanie nadal, o czym każdy przekonać się może.

Nadmieniam także, że przyjmuje i wszelkie reperacye, a wykonuje się prędko i po cenach jak najtańszych.

Wd. Antonia Gross,
Bytom, ul. krawiecka.

LIPPMANNA

KARLSBADZKIE

PROSZKI BURZACE

Łagodny, nieprześcigniony środek przeczyszczający

Przyspieszający trawienie! Krew czyszący!
Przyjemny, wygodny i ani środek zastępczy wod gorzliwych i przeważnie szkodliwych pigulek i t. p.

Nabyć można wszędzie w aptekach. W większej ilości w drogeriach i składach wód mineralnych.

Prawdziwe tylko wtedy, jeżeli w każdej dozie widoczną jest Lippmann'a marka ochronna. Centralne źródło rozsyłki: Lippmann'a apteka w Karlsbadzie.

Do dostania w aptekach w: w Bytomiu G. Ś. (dawniej Wiciółka) apteka w Gliwicach (w aptece pod orłem) w Katowicach w aptece pod orłem i miejskiej w Tarnowicach (w aptece pod lwem) itp.

HAMBURGSKO-AMERYKAŃSKIE

TOWARZYSTWO AKCYJNE ŻEGLUGI PAROWEJ.

Bezpośrednia komunikacya pocztowa pomiędzy Hamburgiem a Nowym Yorkiem w każdą środę i niedzielę, pomiędzy Havrem a Nowym Yorkiem w każdy wtorek, pomiędzy Szczecinem a Nowym Yorkiem co 2 tygodnie, pomiędzy Hamburgiem a Indiami Zach. 3 razy miesięcznie, pomiędzy Hamburgiem a Meksykiem raz w miesiąc.

Parowce pocztowe tego Towarzystwa podają bardzo dobrą sposobność do podróży w kajutach i w środkowych przedziałach; utrzymanie w czasie podróży jest znakomite.

Bliższych wiadomości udzieli A. Piskorski w Wielk. Strzelcach (Gr. Strehlitz).

Redaktor i nakładca ks. Fr. Przyniożyński. — Drukiem J. Przyniożyńskiej w Bytomiu G. Ś., — (Beuthen O.Ś.)